

EN WAT DOET SCHOOL?

Het is belangrijk om je kind te begeleiden bij bewust en veilig mediagebruik. Ook scholen spelen daarbij een belangrijke rol. Wat mag je als ouder van school verwachten? Wat zou de school moeten doen op het gebied van mediawijsheid?

Ouders zien steeds vaker het nut in van mediaopvoeding. Gelukkig beseffen de meeste scholen inmiddels ook dat er 'iets' met mediaopvoeding moet gebeuren. Frans Schouwenburg, strategisch adviseur bij Kennisnet, bevestigt dat: 'Je kunt in deze tijd echt niet meer zeggen dat je van niks wist en dat doen scholen dan ook niet. Mediaopvoeding is een zaak van ouders, kind en onderwijs samen.'

REGELS

Docenten weten wel dat smartphones, laptops en tablets belangrijke onderdelen zijn van het leven van hun leerlingen. De meeste leerlingen vinden het ook ontzettend leuk als die media worden ingezet op school. Het werkt motiverend: de lessen worden interessanter, afwisselender en interactiever. Toch worden bijvoorbeeld social media nog maar weinig in het onderwijs gebruikt. Vaak denken scholen in eerste instantie aan vervelende incidenten, zoals digitaal pesten, bedreiging, intimidatie of agressie. 'De meeste scholen reageren op zulke incidenten met regels', vertelt Frans Schouwenburg. 'Het is natuurlijk beter wanneer scholen niet alleen reactief beleid hebben, maar van tevoren nadenken over wat ze willen voorkomen en wat ze willen aanmoedigen. Daarom is het belangrijk om met het hele team de tijd te nemen om de visie van de school te beschrijven. Van daaruit kun je samen beleid maken over mediaopvoeding.'

VERWACHTINGEN

'Uit onderzoek blijkt dat ouders steeds meer verwachtingen hebben van scholen', zegt Frans Schouwenburg. 'In ieder geval verwachten ze dat er beleid is over social media en internet. Maar nog lang niet alle scholen hebben dat. Ook verwachten ouders dat scholen aandacht hebben voor digitale geletterdheid, dat er

ouderavonden worden georganiseerd over mediawijsheid en dat er nagedacht is over regels, bijvoorbeeld over mobieltjes in de klas. Ik vind het een goede zaak dat ouders scholen een beetje onder druk zetten, want mediaopvoeding is een belangrijk onderwerp. Het initiatief voor de Steve Jobsscholen (de zogenaamde iPad-scholen, zie kader) komt vanuit ouders die het huidige systeem niet goed vinden aansluiten bij de moderne digitale wereld. Steeds vaker wordt het beleid over mediaopvoeding een selectiecriteria bij de schoolkeuze. Sommige ouders kiezen bewust voor een iPad-school, andere juist voor een school waar mobieltjes de klas niet eens in mogen.

KIEZEN

De overheid bepaalt in de kerndoelen waar elke school aan moet voldoen dat er aandacht moet zijn voor mediawijsheid. De onderwijsinspectie ziet toe op de naleving van die kerndoelen. Maar hoe de kerndoelen voor mediawijsheid worden ingevuld in het programma, is aan de scholen zelf. Regels over mediaopvoeding, social media of smartphones zijn er niet. Scholen mogen hierover zelf beslissen. Frans Schouwenburg vindt dat scholen goed moeten nadenken en vooral onderbouwd en bewust een keuze moeten maken. 'Kennisnet hoopt dat scholen aandacht besteden aan mediawijsheid waar dat mogelijk en relevant is. Of dat nu in een aparte les is, of geïntegreerd in bestaande lessen. Wij adviseren niet over het wel of niet gebruiken van smartphones in de klas. Het belangrijkste is dat de school erover nadenkt en een bewuste keuze maakt. Kennisnet doet wel onderzoek, bijvoorbeeld naar het gebruik van smartphones voor lesdoelstellingen. Leidt dat tot betere resultaten, hogere motivatie of meer efficiency? Scholen kunnen de resultaten van ons onderzoek gebruiken bij het maken van hun keuze.' Ook voor een onderwerp als 'veilig internet' bestaan

'Doordat alles online staat, kunnen leerlingen gericht aan de slag'
Gijs Palsrok

MEESTER GIJS

WIE Gijs Palsrok (32)

WAT Docent Engels

WAAR op het Veluws College in Apeldoorn
EN OOK freelance onderwijsdeskundige, gespecialiseerd in ICT in de klas

'Tijdens mijn lessen zet ik vaak de laptop in, die leerlingen zelf meenemen. Dat noemen ze BYOD, Bring Your Own Device, en dat is bij ons op de hele school ingevoerd. Doordat alles online staat, kunnen leerlingen gericht aan de slag. Ze bepalen zelf de volgorde en het tempo waarin ze werken. Ik geef ze die vrijheid, maar eis bijvoorbeeld wel dat ze aan het eind van de les bepaalde oefeningen van de methode af hebben.'

SPEELSE WERKVORMEN

Als docent moet je niet regeren over een klas, maar reageren op een klas. Alleen maar luisteren naar docenten die vertellen hoe de wereld in elkaar zit, is niet motiverend. Ik zet nieuwe media in bij verschillende speelse werkvormen. Vraag je leerlingen wat ze van mijn lessen vinden, dan zeggen ze enthousiast dat ze erdoor geboeid worden. Nog belangrijker is dat de resultaten verbeteren!

EXTRA BRON

Met www.meestergijs.nl bied ik mijn leerlingen de mogelijkheid om onafhankelijk van tijd en plaats Engels leren. Ik zet ook leuke filmpjes over de Britse cultuur online. Met regelmaat gebruiken leerlingen mijn site ter voorbereiding op de lessen of als extra bron tijdens de les. Steeds meer leerlingen van andere scholen bezoeken mijn site: ik voorziee dat in een behoefte!

VERBETERINGEN

Als @meestergijs communiceer ik met leerlingen via Twitter. Van de 1.500 leerlingen op onze school zijn er 500 die mij volgen. Ik twitter bijvoorbeeld links naar video-uitleg over grammatica of een bericht dat er cijfers online staan. Ik ben altijd op zoek naar verbeteringen. Het onderwijs loopt onvermijdelijk achter op de maatschappij, maar wat mij betreft moet die achterstand zo klein mogelijk zijn. De ideeën komen niet uit Den Haag, die komen van docenten.'

LEREN OP DE IPAD

Stichting Onderwijs voor een Nieuwe Tijd (O4NT) opende afgelopen zomer de eerste iPad- of Steve Jobsscholen. In de aanpak van O4NT is een belangrijke rol weggelegd voor de tablet. Ieder kind heeft met de iPad op school én thuis toegang tot een 'virtuele school'. Hierdoor kan leren altijd en overal plaatsvinden.

NIEUW LESMIDDEL

Op de Steve Jobsscholen wordt het klassikale model verlaten. Er zijn geen vaste leslokalen, vaste lestijden en vaste leerkrachten meer. In het nieuwe lesmodel kiest elke leerling zijn eigen leerweg en de leerkracht wordt coach, die leerlingen begeleidt. De kinderen worden net als alle andere Nederlandse kinderen

beoordeeld op het behalen van leerdoelen, maar de manier waarop ze die leerdoelen bereiken is dus vrij.

TALENTEN

Het idee is dat kinderen op de manier van O4NT hun talenten beter kunnen ontwikkelen. Bovendien worden ze door de nadruk op technologische kennis en vaardigheden beter op de toekomst voorbereid. Stichting O4NT voert gesprekken met schoolbesturen in heel Nederland. De verwachting is dat vanaf volgend schooljaar een groot aantal scholen zal overstappen naar de aanpak van O4NT.

MEESTER
GILS

geen regels. Sommige scholen laten leerlingen in een beveiligde omgeving internetten, andere laten hun leerlingen juist vrij zodat ze de gevaren leren kennen. Volgens Frans Schouwenburg heeft dat met de opvattingen van de school te maken: 'Er zijn reformatorische scholen die jaren geleden al een eigen filter hebben geïntroduceerd om het internetgedrag van hun leerlingen te regelen. Wij juichen het toe dat er bewust wordt nagedacht en een beredeneerde beslissing wordt genomen.'

MEDIAOPVOEDING

Kinderen en jongeren gaan steeds jonger digitale media gebruiken. Het is voor hen vanzelfsprekend dat ze overal online kunnen zijn: thuis, op school en zelfs onderweg. De digitale wereld is voor hen intussen minstens zo belangrijk als de wereld buiten internet. Beide werelden zijn allang in elkaar overgelopen.

Frans Schouwenburg: 'Thuis zullen ouders het informele gedrag van hun kind op internet in goede banen proberen te leiden. Het gaat dan bijvoorbeeld om gamen, surfen en social media. Op school zullen docenten aandacht besteden aan formelere taken, zoals betrouwbare informatie verzamelen op internet of online onderzoekjes doen. Dat informele en formele internetgedrag zijn op een natuurlijke manier met elkaar verweven. In het meest gunstige geval vullen ouders en school elkaar aan in de mediaopvoeding.'

SAMEN HUISWERK MAKEN

Google zoeken

Ik doe een gok

Middelbare scholieren maken veel en vaak gebruik van media bij het maken van hun huiswerk. Ze zoeken extra informatie op over de leerstof via Google of YouTube, maken oefentoetsen op internet of overhoren zichzelf online op speciale overhoor-websites. Met social media als Twitter, WhatsApp en Facebook is het heel gemakkelijk geworden om samen te werken aan een werkstuk, elkaar te adviseren, samenvattingen te delen of elkaar links te sturen naar YouTube-filmpjes van andere docenten met een betere uitleg.

OMGEDRAAID

Flipping the Classroom is een onderwijsontwikkeling die goed aansluit bij deze nieuwe media. Bij Flipping the Classroom worden de lessen omgedraaid. Huiswerk wordt klassenwerk en andersom. Leerlingen krijgen de theorie buiten het leslokaal via videolesen en instructie op internet. De klassikale lessen worden gebruikt om ermee te oefenen. Voordeel? Er is meer tijd beschikbaar voor vragen en interactie. Leerlingen bekijken de instructie thuis op hun eigen moment en in hun eigen tempo en komen met betere vragen naar de les. Leerlingen zijn bovendien erg enthousiast over deze nieuwe manier van lesgeven. Meer tips vind je in het inspiratieboek *Sociale media op de basisschool*, www.mijnkindonline.nl